

โดย... กองบรรณาธิการ

“อ้อย” สู่การสร้างมูลค่าเพิ่มครบวงจร

“อ้อย” พืชเศรษฐกิจที่นำมาใช้ประโยชน์ได้สารพัน น้ำตาลของอ้อยสร้างความหวานให้รสชาติของอาหารหลากหลายชนิด จนนิยกร้องถึงบทกวีไพเราะว่า “อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก แต่ลมปากหวานหูมิรู้คลาย” จากอดีตการสร้างรายได้จากการแปรรูปอ้อยนั้น ส่วนใหญ่มีกมุงผลิตน้ำตาลเพียงอย่างเดียว กากอ้อยอันเป็นของเสียหลังการแปรรูปจึงเหลือทิ้งให้กลายเป็นขยะในชุมชนอย่างเลื่องไม่ได้ กลายเป็นปัญหาเกิดมลพิษทำลายสิ่งแวดล้อม เตือคร่อนหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องต้องแก้ปัญหาที่ไม่รู้จักจบสิ้น

จวบจนปัจจุบัน “อ้อย” ไม่ได้ถูกใช้เพียงวัตถุดิบเพื่อผลิตน้ำตาลเหมือนกับอดีต แต่อ้อยถูกแปรสภาพเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจอีกทางหนึ่ง เพราะถูกจัดให้เป็นพืชแห่งความหวานชนิดนี้ถูกนำไปผลิตเพื่อประโยชน์ด้านอื่นอีกในหลายรูปแบบ ตั้งแต่ตัดเก็บอ้อยไปจนเข้าสู่กระบวนการหีบอ้อยเพื่อให้ได้น้ำอ้อยมาผลิตน้ำตาล อ้อยแล้วจากนั้นนำกากอ้อยนำมาใช้ประโยชน์เข้าสู่กระบวนการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำอ้อยจากไร่เกษตรอุตสาหกรรมผลิตเอทานอล โดยใช้เป็นส่วนผสมของน้ำมันแก๊สโซฮอล์ เรียกว่า ชานรับนโยบายรัฐบาลทุกรัฐบาลที่มีนโยบายผลักดันให้ไบโอดีเซลเป็นพลังงานทดแทน เพราะราคาถูกและปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมและยังเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ลดการเผชิญหน้ากับปัญหาราคาน้ำมันแพง หลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจึงให้ความสนใจในการพัฒนาวิจัยปรับปรุงพันธุ์อ้อยให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นไปอีก

ด้วยเหตุนี้ บริษัท เกษตรไทย อินเตอร์เนชั่นแนล ซุการ์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) หรือ KTIS จึงเห็นความสำคัญกับธุรกิจโรงงานอุตสาหกรรมอ้อยแบบครบวงจร นับตั้งแต่กระบวนการผลิตอ้อยจากไร่ของเกษตรกรไปจนถึงกระบวนการผลิตน้ำตาลจากอ้อย เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์พลอยได้ (by product) หลายอย่าง กลุ่ม KTIS ได้ลงทุนในการทำให้

เกิดธุรกิจอุตสาหกรรมต่อเนื่องแบบครบวงจร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าที่สุด และเกิดของเสียน้อยที่สุด

ตัวอย่างเช่น ลงทุนโรงงานผลิตเอี๊ยะกระดาษจากชานอ้อย โรงงานผลิตเอทานอลจากกากน้ำตาล หรือเรียกว่า “โมลาส” และโรงไฟฟ้าชีวมวล ซึ่งมีการนำชานอ้อยที่ได้จากกระบวนการผลิตน้ำตาลเป็นวัตถุดิบ ทั้งยังเป็นการออกแบบธุรกิจที่ส่งผลให้เกิดมูลค่าเพิ่ม วัตถุดิบต่างๆ ของธุรกิจในโครงข่ายไม่ต้องพึ่งพิงจากแหล่งภายนอก ทำให้เกิดความมั่นคงและมีความเสี่ยงที่จะขาดแคลนวัตถุดิบต่ำ

นอกจากนี้ กลุ่ม KTIS มีโรงงานเกษตรไทยที่มีศักยภาพกำลังการผลิตสูงสุดประมาณ 55,000 ตันอ้อยต่อวัน ถือเป็นโรงงานน้ำตาลที่มีกำลังการผลิตใหญ่ที่สุดในโลก การมีกำลังการผลิตขนาดใหญ่ส่งผลให้ได้ผลพลอยได้ by product ต่างๆ จำนวนมาก เป็นการลดข้อจำกัดต่างๆ ที่จะขยายธุรกิจไปยังอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ซึ่งมีสถานที่ขนาดใหญ่เรียกว่า KTIS Complex ซึ่งเป็นที่ตั้งของกลุ่มโรงงานในเครือ KTIS การออกแบบกระบวนการผลิตที่ต่อเนื่องจากโรงงานเกษตรไทยซึ่งเป็นแกนหลักไปยังโรงงานอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น การขนส่งชานอ้อยด้วยสายพาน หรือการขนส่งกากน้ำตาลผ่านท่อ ทำให้ไม่ต้องใช้การขนส่งด้วยรถบรรทุก ซึ่งต้องใช้เชื้อเพลิงจำนวนมาก เป็นการลดต้นทุนในการขนส่งวัตถุดิบ อีกทั้งยังช่วยให้ประหยัดพลังงาน

ดร.สายศิริศิริวิริยะกุล ผู้อำนวยการฝ่ายนักลงทุนสัมพันธ์ และการสื่อสารองค์กร บริษัท เกษตรไทย อินเตอร์เนชั่นแนล ซุการ์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) หรือ KTIS กล่าวถึงหลักการบริหารโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มมูลค่าอ้อยแบบ

ครบวงจรว่า KTIS Complex มีความพร้อมที่จะรองรับการขยายของโรงงานอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นที่นำวัตถุดิบ by product ที่ได้จากกระบวนการผลิตต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มบริษัทเกษตรไทย หรือ เคทีเอส ได้ให้ความสำคัญเรื่องการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ ของอุตสาหกรรม อ้อยทั้งกระบวนการตั้งแต่การเพาะปลูกของเกษตรกรตลอดจนถึง การขนส่งอ้อยเข้าโรงงาน ในส่วนของอ้อยไฟไหม้เราได้รณรงค์ให้ ชาวไร่ตัดอ้อยสดส่งเข้าโรงงานในหลายรูปแบบ ทั้งการจัดตั้ง **“หมู่บ้านอ้อยสด”** การสนับสนุนรถตัดอ้อย

นอกจากนี้ ยังมีการจัด **“งานอ้อยสด”** เป็นประจำทุกปี เพื่อมอบรางวัลให้กับเกษตรกรชาวไร่อ้อยที่นำส่งอ้อยสดเข้าโรงงาน โดยรางวัลที่มอบให้มีทั้งรถเก๋ง รถโต เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ โดยมี ชาวไร่อ้อยเข้าร่วมงานเป็นหนึ่งกว่าหมื่นคนทั้งที่เป็นชาวไร่อ้อยที่เป็น คู่สัญญาและชาวไร่อ้อยที่ไม่ได้เป็นคู่สัญญาของบริษัท

ส่วนกระบวนการบริหารจัดการการตัดอ้อยเข้าสู่โรงงาน จะมีหน่วยงานที่เรียกว่า ฝ่ายไร่ โดยจะส่งทีมงานไปวัดความหวาน ของอ้อยในแปลงให้ได้ความหวานอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานก่อนจะ ให้ชาวไร่ตัด พร้อมทั้งวางแผน

“ในเรื่องการขนส่งในการลำเลียงอ้อยที่ตัดเข้าสู่โรงงาน ร่วมกับฝ่ายโรงงาน เนื่องจากโรงงานของบริษัทเกษตรไทยฯ ถือว่า เป็นโรงงานที่มีกำลังการหีบอ้อยสูงสุดในโลกคือมีกำลังการผลิต 55,000 ตันต่อวัน จะต้องนำอ้อยป้อนโรงงานให้ทันกับกำลังการผลิต จึงได้มีการจัดวางแผนการตัดอ้อยของชาวไร่ให้เพียงพอ ลดการ ให้รถต้องมาจอดรอน้ำตาลาน บริษัทได้สนับสนุนรถตัดอ้อยให้กับ ชาวไร่ เพื่อแก้ปัญหาทางด้านแรงงาน และแก้ปัญหาเรื่องอ้อย ไฟไหม้ เนื่องจากชาวไร่มีการเผาอ้อยซึ่งจะทำให้สะดวกในการตัด มากกว่าการตัดอ้อยสด”

“แต่ผลผลิตน้ำตาลที่ได้จากอ้อยไฟไหม้ จะน้อยกว่าอ้อยสด และการใช้รถตัดนั้น ทางบริษัทได้พัฒนาระบบการปลูกที่ให้ เหมาะที่จะนำเครื่องตัดอ้อยไปใช้ การนำเครื่องจักรการปลูกอ้อย มาใช้ รวมทั้งการใช้เครื่องหว่านปุ๋ยที่จะให้ได้ผลมากขึ้น การใช้ปุ๋ย น้อยลง ทำให้ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรน้อยลง ได้ปริมาณอ้อย ต่อพื้นที่การปลูกมากขึ้น ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากชาวไร่อ้อย เป็นอย่างดี โดยได้ร่วมกับสมาคมชาวไร่ต่างๆ ในการร่วมรณรงค์”

ขณะเดียวกัน เรายังแผนพัฒนาชาวไร่อ้อยจากคำกล่าวที่ว่า **“น้ำตาลถูกสร้างจากในไร่”** กลุ่ม KTIS จึงให้ความสำคัญกับการสร้างวัตถุดิบในทุกกระบวนการ โดยมีการส่งเสริมเกษตรกร ให้ทำการเพาะปลูกอ้อย ด้วยการทำสัญญาซื้อขายอ้อยไว้ล่วงหน้า ตั้งแต่ช่วงปลูกอ้อย จึงมีลักษณะเป็น Contract farming ชาวไร่อ้อย ผู้ทำสัญญาซื้อขายอ้อยกับบริษัทจะได้รับความมั่นใจว่าผลผลิต อ้อยของตนมีโรงงานน้ำตาลเป็นตลาดรองรับ

นอกจากนี้ ชาวไร่อ้อยคู่สัญญายังจะได้รับการสนับสนุน

ดร.สายศิริ ศิริวิริยะกุล

ด้านทุนผ่านการให้สินเชื่อและปัจจัย การผลิตต่างๆ รวมถึงการดูแล จากโรงงานตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ เพื่อให้มั่นใจว่าชาวไร่จะ ผลิตอ้อยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

“เราได้มีการตรวจสอบความเหมาะสมของพื้นที่ที่ชาวไร่ จัดแจ้งขอปลูกอ้อย เพื่อมิให้ชาวไร่ ปลูกอ้อยในพื้นที่ไม่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้ได้ผลผลิตต่ำ หรือมีความเสี่ยงต่อกภัย ธรรมชาติต่างๆ ได้ติดตามดูแลให้คำแนะนำการปฏิบัติต่ออ้อยเป็นรายแปลง พร้อมทั้งช่วยเหลือชาวไร่ในการจัดหาแรงงาน เครื่องมือ อุปกรณ์ ปัจจัยการผลิต พร้อมทั้งการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการ กระบวนการผลิตอ้อยของชาวไร่ ซึ่งทำให้สามารถวิเคราะห์ ข้อมูล ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี อาทิ สามารถวิเคราะห์ช่วงเวลาในการเก็บเกี่ยว อ้อยในแต่ละแปลง และวิเคราะห์ความสูงแก่ของอายุอ้อยที่ชาวไร่ เพาะปลูกไว้”

ด้านนายทองคำ เชิงกลัด นายกสมาคมชาวไร่อ้อย เขต 11 และรองประธานสหสมาคมชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย กล่าวถึง การจัดงานอ้อยสด เพื่อรณรงค์ให้ชาวไร่อ้อยลดการเผาอ้อยว่า งานนี้ช่วยสร้างแรงจูงใจให้ชาวไร่อ้อยตัดอ้อยสด เพราะหากไม่มี แรงจูงใจ ชาวไร่ก็มักจะไม่ตัดอ้อยสด เพราะมีปัญหาด้านแรงงาน ตัดอ้อย ซึ่งทางบริษัทเกษตรไทย ได้ให้การสนับสนุนเกษตรกรใน เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เหมาะสมและแก้ปัญหา ช่วยให้ชาวไร่อ้อยได้รับ ผลประโยชน์จากการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น เพราะนอกจากที่จะได้ราคา อ้อยขึ้นต้นแล้ว หากทำให้สดได้ผลผลิตน้ำตาลต่อตันอ้อยมากขึ้น ก็จะมีรายได้ในส่วนนี้เพิ่มขึ้นอีกด้วยด้วย จึงได้ขอรณรงค์สมาชิก เกษตรกรชาวไร่อ้อยทำอ้อยให้สะอาด ตัดอ้อยสดเข้าโรงงานซึ่งเป็น ประโยชน์ร่วมกัน

“สำหรับข้อดีของการนำส่งอ้อยสดเข้าโรงงานมีหลายประการ อาทิ ผลผลิตต่อตันอ้อยจะสูงขึ้น เครื่องจักรในกระบวนการผลิต น้ำตาลจะทำงานเบาลง ความเสียหายน้อยลง ได้ประสิทธิภาพ สูงขึ้น อ้อยที่จะเข้าสู่กระบวนการผลิตก็นำส่งได้เร็วขึ้น (คิวเร็วขึ้น) ไม่ต้องรอนานอ้อยไฟไหม้หากทิ้งไว้นานเมื่อนำไปหีบจะได้ปริมาณ น้ำตาลน้อย” นายกสมาคมชาวไร่อ้อย กล่าว

